

Motion

1982/83:62

Börje Stensson m. fl.

Ändringar i rättegångsbalken m. m. (prop. 1982/83:41)

Propositionen föreslår utvidgning av området för strafföreläggande från 60 till 100 dagsböter. Därigenom får institutet strafföreläggande ett utvidgat tillämpningsområde.

Gränsen mellan bötesbrott och mer allvarlig brottslighet har hittills varit väldefinierad i rättspraxis. Sålunda har allmänt uppfattats en gräns vid 60 dagsböter som en rimlig nivå där ett mer summariskt rättegångsförfarande – strafföreläggande – kunnat användas utan uppenbart men för den misstänkte ur rättssäkerhetssynpunkt och utan försvagad allmänprevention. Vid dagsbotsantal om 100 har gränsen mot fängelsestraff tangerats och strafföreläggande i allmänhet ansetts som en alltför summarisk handläggning med tanke på brottets allvarlighet och den tilltalades intresse av opartisk bedömning genom allmän process.

En höjning av gränsen för strafföreläggande till 100 dagsböter kommer att beröra en rad brott som i det allmänna rättsmedvetandet uppfattas som allvarliga. Straffskalan för brotten har just därför anpassats så att fängelse ofta kan komma i fråga. Särskilt rattonykterhet har ansetts utgöra ett brott för vilket regelmässigt fängelse eller ett stort antal dagsböter bör ifrågakomma.

Rattonykterhet och rattfylleri har genom ett intensivt opinionsarbete av politiska partier, organisationer och föreningar i var mans medvetande kommit att omfattas som särskilt svårt brott. Allmän enighet har rått om allmänpreventionens betydelse genom att med en sträng straffskala inskräpa kravet på helnykterhet i trafiken. Till stöd för dessa åsikter har också kunnat läggas det faktum att gärningsmannen vid brottets utförande utsätter allmänheten för stor risk för omfattande person- och egendomsskada.

Regeringens förslag innebär att just brott som rattonykterhet kommer att kunna bli föremål för ett enkelt strafföreläggande.

En rattonykter förare kan därmed slippa åtal. Brottet blir i praktiken lindrigare bedömt än hittills. I det allmänna rättsmedvetandet måste en sådan utveckling framstå som olycklig och inkonsekvent. På sikt kan det få oönskade effekter i fråga om såväl allmän som individuell prevention och därmed bidra till en uppluckring av respekten för en helnykter trafik.

Internationella iakttagelser ger vid handen att den svenska stränga lagstiftningen varit kraftigt återhållande när det gäller trafiknykterhetsbrott.

Vissa remissinstanser avstyrker förslaget. Bl. a. Norrköpings tingsrätt som framhåller att rattonykterhet och olovlig körning är allvarliga brott samt att

själva lagföringen har en preventiv effekt, särskilt beträffande ungdomar.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen, i avsikt att med bibehållen lagföring vidmakthålla och om möjligt höja trafiksäkerheten, avslår regeringens förslag till ändring av 48 kap. 4 § rättegångsbalken.

Stockholm den 23 november 1982

BÖRJE STENSSON (fp)

KARL ERIK ERIKSSON (fp)

KARL-ERIC NORRBY (c)

ELVER JONSSON (fp)

